

O‘ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TILNING TA’SIRI

Adilova Soliyaxon

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti o'qituvchisi

Jo'raqulov Shaxboz

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

Annotatsiya: *Til har qanday davlat iqtisodiy taraqqiyotining ajralmas qismi bo'lib, O'zbekiston ham bundan mustasno emas. Til O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotida ko'p qirrali rol o'ynaydi, turli jihatlarga ta'sir qiladi. Mamlakatimiz til salohiyatidan unumli foydalanish iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish, aholi farovonligini yuksaltirish va O'zbekistonning xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamlashning asosiy omillaridan biriga aylanishi mumkin. Shuningdek, o'zbek tili grammatikasi jamiyat hayotining turli jabhalarida, ya'ni samarali davlat boshqaruvidan tortib, turizmni rivojlantirish, madaniy aloqalarni mustahkamlashgacha bo'lgan muhim o'rin tutadi.*

Kalit so'zlar: *lug'at, aholi, O'zbekiston, Til, mehnat bozorlari, biznes.*

Til - ta'lim va zamonaviy iqtisodiyotda ishtirok etish uchun zarur bo'lgan bilimlarni olishning kalitidir. Ko'p millatli aholi istiqomat qilayotgan O'zbekistonda ko'p tilli ta'limni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani turli millat vakillariga samarali ta'lim berish imkonini bermoqda. Ko'p tillarni, ayniqsa ingliz, rus yoki xitoy kabi chet tillarini bilish ichki va xalqaro mehnat bozorlarida kengroq bandlik imkoniyatlariga kirish imkoniyatini ochib beradi.

Muvaffaqiyatli biznes yuritish uchun turli mamlakatlardagi biznes hamkorlar, investorlar va iste'molchilar o'rtasidagi samarali muloqot juda muhimdir. Potentsial mijozlar va hamkorlar tilini bilish biznes aloqalarini o'rnatish, bitimlar tuzish va investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini oshiradi.

Chet tillarni bilish O'zbekiston kompaniyalariga o'z mahsulot va xizmatlari uchun yangi bozorlarga chiqish, mijozlar bazasini kengaytirish va eksport salohiyatini oshirish imkonini beradi.

Ilm-fan, texnologiya va innovatsiyalardagi so'nggi ishlanmalardan xabardor bo'lish uchun turli tillardagi ma'lumotlarga kirish zarur. Chet tillarini bilish xorijiy olimlar, tadqiqotchilar va ishlab chiquvchilar bilan hamkorlikni osonlashtiradi, ilg'or loyihalar ustida fikr almashish va qo'shma ishlarni rag'batlantiradi.

Turizm xodimlarining xorijiy tillarni bilishi turli mamlakatlardan kelgan mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilaydi, ularning O'zbekistonda bo'lishlarini yanada qulay va zavqli qiladi.

O'zbekistonning turizm salohiyatini xalqaro bozorda samarali targ'ib qilish potentsial sayyohlarning keng auditoriyasini qamrab olish uchun turli tillardan foydalanishni taqozo etadi.

Davlat xizmatchilarining chet tillarini bilishi savdo, sarmoya, ta'lim va madaniyat kabi turli sohalarda xalqaro hamkorlikni osonlashtiradi.

Tilni bilish odamlarga boshqa mamlakatlarning madaniy qadriyatlari, an'analari va urf-odatlarini yaxshiroq tushunish imkonini beradi. Bu madaniyatlararo aloqalarni mustahkamlash, turizmni rivojlantirish, o'zaro hamjihatlik va bag'rikenglik muhitini yaratishga xizmat qilmoqda. Til to'siqlari ma'lumot qidirish, muzokaralar olib borish va bitimlarni yopish xarajatlarini oshirishi mumkin. Til to'siqlaridan foydalanishni qisqartirish tranzaksiya xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi, biznesni yanada samarali va jozibador qiladi.

Globalashuv sharoitida xorijiy tillarni bilish jahon bozorida muvaffaqiyatli raqobat uchun zarur shartga aylanadi. Til bilimiga ega bo'lgan O'zbekiston kompaniyalari o'z mahsulot va xizmatlarini kengroq auditoriyaga taklif etishi, bozordagi ulushi va daromadini oshirishi mumkin. Til milliy o'zlikni anglashning asosidir. O'zbek tilini asrab-avaylash va rivojlantirish xalqni jipslashtirish, madaniy merosni asrab-avaylash, milliy g'urur tuyg'usini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Yuqoridagilardan tashqari, til fan, ta'lim, madaniyat, ommaviy axborot vositalari va boshqa ko'plab sohalarga ham ta'sir qiladi.

O'zbek tili grammatikasini bilishning O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri:

Grammatik jihatdan to'g'ri nutq, ma'lumotni aniq va to'g'ri taqdim etish, fikrlarni ifodalash va bahslashish uchun zarurdir. Grammatikani bilish o'quv materialini yaxshiroq o'zlashtirishga, tanqidiy fikrlashni, tahliliy qobiliyatlarni va ijodkorlikni rivojlantirishga imkon beradi. Grammatik savodxonlikni oshirish aholining bilim darajasini oshiradi, bu esa iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biridir.

Biznes grammatikasi muvaffaqiyat kalitidir . Zamonaviy biznes dunyosida savodxonlik nafaqat shaxsiy sifat , balki professional maqsadlarga erishish uchun zarur vositadir. Ishbilarmonlik yozishmalarini malakali olib borish, huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish, marketing materiallarini yozish va ishonchli muzokaralar olib borish qobiliyati - bularning barchasi kompaniya imidjiga, hamkorlar va mijozlarning ishonch darajasiga, shuningdek, xalqaro bozordagi muvaffaqiyatga bevosita ta'sir qiladi. Grammatikani egallash kasbiy muloqotning asosidir . Yaxshi yozilgan xat yoki hisobot nafaqat yaxshi taassurot qoldiradi, balki qabul qiluvchiga hurmatni ham ko'rsatadi. Boshqa tomondan, xatolar kompaniyaning malakasiga shubha tug'dirishi va ishonchni yo'qotishi mumkin. Biznes yozishmalar

kompaniyangizning yuzidir. Yozish uslubingiz hamkorlaringiz va mijozlaringiz sizni qanday qabul qilishini belgilaydi. Yaxshi yozilgan xat professionallik muhitini yaratadi va sizning vaqtingizni va qabul qiluvchilaringiz vaqtini qadrlashingizni ko'rsatadi. Huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish shunchaki rasmiyatchilik emas. Sud ishining natijasi yoki biznes bitimining muvaffaqiyati matnning to'g'riligi va savodxonligiga bog'liq bo'lishi mumkin. Shuning uchun huquqiy hujjatlar grammatikani puxta egallagan mutaxassislar tomonidan ishlab chiqilishi juda muhimdir.

Biznes-reja muvaffaqiyat sari yo'l xaritasidir. Bu nafaqat mazmunli, balki yaxshi yozilgan bo'lishi kerak. Biznes-rejadagi xatolar potentsial investorlarni qo'rqitishi va loyihani amalga oshirishni xavf ostiga qo'yishi mumkin. Marketing materiallari mijozlarni jalb qilish vositasidir. Ular yorqin, esda qolarli va, albatta, malakali bo'lishi kerak. Reklama, broshyura va maqolalar matnidagi xatolar kompaniya imijiga salbiy ta'sir ko'rsatishi va reklama kompaniyasining samaradorligini pasaytirishi mumkin. Ishonchli grammatika muvaffaqiyatli muzokaralar kalitidir. Agar siz o'z fikringizni aniq va ravshan ifodalashni bilsangiz, to'g'ri nutq namunalaridan foydalansangiz va xatolardan qochsangiz, sheriklaringizni hayratda qoldirib, kerakli natijaga erisha olasiz. Grammatika shunchaki qoidalar to'plami emas, balki biznes muvaffaqiyatiga erishish vositasidir. Grammatikani bilish sizga professional imidj yaratish, hamkorlar va mijozlar ishonchini uyg'otish, vakolatli huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish, samarali biznes rejalar yozish, jozibador marketing materiallarini yaratish, muvaffaqiyatli muzokaralar olib borish, kompaniyangizni xalqaro bozorda taqdim etish, o'z ta'limingizga sarmoya kiritish imkonini beradi va grammatikani o'rganish bu yaxshi to'lanadigan foydali investitsiyadir.

Aniq va tushunarli hujjatlar - qonunlar, qoidalar va boshqa hujjatlar kabi rasmiy hujjatlarda grammatik jihatdan to'g'ri tildan foydalanish ularning aniq va tushunarli bo'lishini ta'minlaydi. Bu, o'z navbatida, fuqarolarning qonunlarni to'g'ri tushunishiga xizmat qiladi va uni qo'llash samaradorligini oshiradi.

Kasbiy ish yuritish - grammatikani bilish vakolatli ish yuritish, hisobotlar, hisobotlar va boshqa rasmiy hujjatlarni tuzish uchun zarurdir. Bu sizga o'qish va tushunish oson bo'lgan professional hujjatlarni yaratish imkonini beradi.

Samarali muloqot - grammatikani bilish davlat amaldorlariga fuqarolar bilan malakali muloqot qilish, ularning savollariga javob berish va muammolarini hal qilish imkonini beradi. Bu davlat xizmatlari sifatini oshirish, fuqarolarning davlat hokimiyatiga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Turistlar uchun qulay muhit - O'zbek tilida grammatik jihatdan to'g'ri gapira olish turistlar uchun qulay muhit yaratadi. Bu ularga o'zlarini qulay his qilishlariga yordam beradi va ularni mamlakatni chuqurroq bilishga undaydi. Grammatikani bilish turistik materiallar, gidlar, menyular va turistlar uchun mo'ljallangan boshqa ma'lumotlarni tuzish uchun zarurdir. Bu ularga O'zbekistonning diqqatga sazovor joylari, madaniyati va an'analari haqida to'liq va ishonchli ma'lumot olish imkonini beradi.

Grammatikani bilish turizm industriyasida - gid, tarjimon, mehmonxona ma'muriyati va hokazolarda ishlash uchun imkoniyatlar ochadi. Bu yangi ish o'rinlari yaratilishiga, mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Adabiy merosga kirish – O'zbek tili grammatikasini bilish O'zbekistonning boy adabiy merosidan foydalanish imkonini beradi. Bu sizga kitoblarni asl nusxada o'qish, film va spektakllarni tomosha qilish, musiqa tinglash, mamlakat madaniyatiga chinakam sho'ng'ish imkonini beradi. Madaniyatni tushunish - grammatikani bilish O'zbekiston madaniyati va an'alarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Bu madaniyatlararo muloqotni mustahkamlash va bag'rikenglikni rivojlantirishga yordam beradi.

Dunyoqarashingizni kengaytirish – O'zbek tili grammatikasini o'rganish dunyoqarashingizni kengaytirish, yangi til va madaniyat bilan tanishish imkonini beradi. Bu qiziqarli hobbini bo'lishi va shaxsiy va professional o'sish uchun yangi imkoniyatlar ochishi mumkin. Umuman olganda, o'zbek tili grammatikasini o'rganish jamiyat taraqqiyotiga qo'shilgan qimmatli hissadir. Bu davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, turizmni rivojlantirish, madaniy aloqalarni mustahkamlash va har bir shaxsning shaxsan o'sishiga xizmat qilmoqda.

Xulosa – O'zbekistonning iqtisodiy taraqqiyotiga tilning ta'siri ko'p qirrali va katta ahamiyatga ega. Mamlakatimiz til salohiyatidan samarali foydalanish barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash va aholi farovonligini yuksaltirishning muhim omillaridan biridir. O'zbekiston hukumati mamlakatning lingvistik salohiyatini rivojlantirish, uning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish maqsadlariga erishishdagi ahamiyatini e'tirof etgan holda qator chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Yuldasheva, D. (2022). FORMATION OF ECONOMIC TERMINOLOGY-THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT OF THE TERMINOLOGY OF THE UZBEK LANGUAGE. Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.6 Philological sciences).

2. Yuldasheva, D., & Karshieva, M. (2022, January). PERTINET TO THE ROLE OF SCIENTIST WOMEN IN THE DEVELOPMENT OF THE SUBJECT UZBEK LINGUISTICS. In Archive of Conferences (pp. 61-62).
3. Yuldasheva, D. B. Organization of terms as a factor for the improvement of economic sciences [Article]. Euroasian Research Bulletin, 2021. International scientific journal, 2.
4. Bekmurodovna, Y. D., & Bakhodirovich, E. D. (2023). PROBLEMS IN THE ERA OF GLOBALIZATION AND INNOVATIVE SOLUTIONS TO THEM. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(4), 329-331.
5. Yuldasheva, D. IMPORTANT FEATURES OF TEACHING TOURISM LEXIS AND LITERASY TO INTERNATIONAL STUDENTS. Zbiór artykułów naukowych recenzowanych., 205.
6. Yuldasheva, D. (2022). The Intensification Of Learning Uzbek Language Using Moodle Technology. Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.6 Philological sciences).
7. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy munosabatlarda terminologiyaning ahamiyati / Ilm-fan va ta'lim ilmiy jurnali 2181-4325 15.03.2024. № 3(18) 88-91 betlar.
8. Yuldasheva D.B. Iqtisodiyot sohasida til texnologiyasining kelajagi / Ilm-fan va ta'lim ilmiy jurnali 2181-4325 15.03.2024. № 3(18) 91-95 betlar.
9. Юлдашева Д.Б. Лингвистика: история, основные понятия и последние развития / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 387-390 стр.
10. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy atamalarning lingvistik evolyutsiyasi: inglizcha so'zlar global biznes aloqalaridagi o'rni / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 409-411 стр.
11. Yuldasheva D.B. Aniqlik kuchi: to'g'ri atamalar ishlab chiqarish samaradorligi / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов / II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 412-415 стр.
12. Yuldasheva D.B. Tilning kuchi: Iqtisodiy atamalarni tarjima qilishda lingvomadaniy muammolarni hal qilish O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Farg'ona akademik litseyi "Filologiya va fanlarni o'qitishning dolzarb masalalari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Farg'ona -2024-yil 234-237 betlar.